

OBSAH.

P. VERGILIUS MARO.

AENEIS.

Liber I a II (přetisk z Čítanky pro tř. VI.)	9
Liber IV	42
Liber VI vv. 9—13; 42—155; 264—332; 384—478; 548—579; 608—901	63
Liber VII vv. 483—504	80
Liber IX vv. 176—323; 367—504	81
Liber X vv. 429—507; 783—908	89
Liber XI vv. 39—63; 88—99; 816—835	94
Liber XII vv. 919—952	97

M. TULLIUS CICERO.

A. Spisy rhetorické.

De oratore.

Liber I.

Co je řečník? Obsah a rozsah pojmu.

První výklad Crassův (I 8 ₃₀₋₃₄)	101
Druhý výklad Crassův (I 12 ₅₃₋₅₄ ; 14 ₅₉₋₆₀ ; 16 ₇₂₋₇₃)	102
Třetí výklad Crassův (I 25 ₁₁₃₋₁₁₆ ; 26 ₁₁₉₋₁₂₁ ; 31 ₁₄₁₋₃₄ ; 43 ₁₉₃₋₄₄)	103

Liber II.

1. Poctivý a svědomitý řečník mluví ze srdce (II 45-46)	110
2. Jak lze dojmouti lidská srdce? (II 51 ₂₀₆₋₂₀₉ —53 ₂₁₂₋₂₁₅)	111
3. Smích a vtipný humor v řeči (II 54 ₂₁₈₋₂₁₉ ; 220—222)	113
4. Politika, stát, čest a veřejnost (II 82 ₃₃₄₋₃₃₇ —83)	114

Liber III.

1. Řečnictví a filosofie (III 16)	116
2. Řečník pravý a dokonalý (III 21 ₇₉₋₈₀)	117
3. Prázdné hlavy na dráze úřednické a politické (III 33 ₁₃₆ ; 35 ₁₄₃)	117
4. Rhythmus v prose (III 44)	118
5. Pravdy z dějin umění a estetiky	119

Brutus.

Přehled řeckého řečnictví (§ 25—52)	120
---	-----

Orator.

1. Ideál a skutečnost (§ 7—10) 125
2. Řečník musí studovati filosofii 126

B. Spisy filosofické.**Přehled dějin antické filosofie.****De re publica.****Liber I.**

1. Služba vlasti a státu nade vše! (I 1, 2, 4) 147
2. Povaha pravé demokracie (I 32) 148
3. Špatná demokracie. Neomezená hrůzovláda lidu (I 43) 148

Liber III.

- Pohled s okřídleného vozu na svět (III 9) 149
 Somnium Scipionis (výbor) 150

De legibus.**Liber I.**

1. Člověk je tvor boží, obdařený rozumem (I 7₂₂₋₂₃) 155
2. Podobnost člověka s bohem (I 8₂₄₋₂₅) 155
3. Znej sebe sama! (I 22₅₉—23₆₁) 156

Liber II.

1. Víra v nesmrtelnost bohů (II 7₁₅₋₁₆) 157
2. Některé zákony náboženské a zákony správy veřejné (II 8—9;
 III 3—4) 157

Academica.

1. Víme, jak vznikl svět a vesmír? (II 39₁₂₂₋₁₂₃; 41₁₂₇) 160
2. Víme, co je nejvyšší dobro? (II 43₁₃₄) 160
3. Přispívá k poznání pravdy dialektika? (II 46₁₄₁₋₁₄₂; 47₁₄₅₋₁₄₆) 161

De finibus bonorum et malorum.

1. Duševní klid (I 10₃₃; 13₄₃₋₄₄) 163
2. Milé vzpomínky (I 16₅₃₋₅₄; 17₅₇) 164
3. Epikurský ideál mudrce (I 19₆₂) 165
4. Antický kosmopolitismus (II 14₄₅₋₄₇; V 65) 165
5. Občan požitkář a občan mučedník (II 20₆₃₋₆₅) 167

6. Stoický ideál mudrce (III 22 ₇₅₋₇₆)	168
7. Člověk blažený (V 24 ₇₁)	169

Tusculanae disputationes.

1. Nesmrtelnost duše	
a) Důkaz z pojmu pohybu (I 23 ₅₃₋₅₅)	170
b) Důkaz z božské jakosti duše (I 24 ₅₆₋₅₈ ; 25 ₆₀ ; 26 ₆₅ ; 27 ₆₇ ; 28 ₇₀)	171
c) Život záhrobní (I 29 ₇₁₋₃₀ ₇₂)	172
2. Sokratova řeč o smrti (I 41 ₉₇₋₉₈)	174
3. Nebojme se smrti! (I 49 ₁₁₈₋₁₁₉)	175
4. Římský gladiátor (II 17 ₄₁)	175
5. Raději smrt, než nečestný boj! (II 52 ₅₈₋₅₉)	176
6. Moudrý člověk je připraven na vše (III 14 ₃₀)	176
7. Láska a léky proti ní (IV 32 ₆₈ ; 35 ₇₄)	177
8. Filosofie, vůdkyně života (V 25; 4 ₁₀)	178
9. Správná životospráva (V 34 ₉₂₋₉₉)	178

De natura deorum.

1. Jsou bohové? Jací jsou?	
a) Výklad stoupence směru Epikurova (I 43—45)	179
b) Kritika epikurského názoru (I 62—68; 90; 100)	180
c) Výklad stoupence směru stoického (II 4; 7; 13—15; 38—39; 45—46)	182
d) Kritika stoického názoru (III 10—11; 14; 16; 20—23; 38—39; 63)	184
2. Jaký je poměr bohů k světu? (II 75; 77; 90; 93—94; 97)	186
3. Poměr bohů k lidem	
a) Výklad Cottův (I 118; 121)	188
b) Výklad Balbův (II 147; 153; 154)	188
c) Odpověď Cottova (III 75; 78; 86—87; 88; 90; 92—93; 95)	189

De divinatione.

1. Výstražný sen (I 27 ₅₇)	192
2. Malá Tertia a neteř Metellova (I 46)	193
3. Daimonion Sokratovo (I 54)	193
4. Umění věštecké, jeho druhy a prameny (II 11)	194
5. Kohout, myš, had a opice dodonská (II 26 ₅₆₋₅₇ ; 27 ₅₉ ; 28 ₆₁₋₆₂ ; 32 ₆₉)	195
6. Proč se nevěří ani věštbám delfským? (II 57)	198
7. Pravá zbožnost a pověra (II 72 ₁₄₈₋₁₄₉)	198

Cato Maior de senectute.

Mladí proti starým (§ 6, 8, 9, 11, 12, 18, 19)	199
--	-----

Laelius de amicitia.

Podstata pravého přátelství (§ 6, 7)	202
--	-----

De officiis.

1. Touha po poznání (I 5 ₁₅ ; 6 ₁₈₋₁₉)	203
2. Základy spravedlnosti (I 7 ₂₀₋₂₂)	204
3. Summum ius, summa iniuria (I 10 ₃₃)	205
4. Pro mír, proti válce! (I 11 _{34; 35-36})	205
5. Spravedlnost k nejnižšímu (I 13 ₄₁)	206
6. Dobročinnost a štědrost (I 14 _{42; 16₅₀₋₅₂})	206
7. Společenské povinnosti k vlasti (I 17 ₅₇₋₅₈)	207
8. Státník a filosof (I 21 ₇₂₋₇₃)	208
9. Správa státu v míru je rovnocenná se službou ve válce (I 22 _{74; 23₈₁})	209
10. Práví vládcové pečují o celý stát, nikoli o jednu politickou stranu (I 25 ₈₅₋₈₇)	210
11. Ve svobodném státě platí smířlivost i k nepřítelům (I 25 ₈₈₋₈₉)	210
12. Mladí a staří (I 34 ₁₂₂)	211
13. Jak má vystupovati slušný muž (I 36)	211
14. Láska k lidstvu a snaha po vzdělání (I 43 ₁₅₄)	212
15. Proč získává člověk člověka (II 6 ₂₁₋₂₂)	213
16. Charakter rozhoduje, ne bohatství (II 20 ₇₁)	213
17. Ochrana soukromého vlastnictví. Daně a zásobování (II 21 ₇₃₋₇₄)	214
18. Habere quaestui rem publicam est sceleratum (II 22 ₇₇₋₇₈)	214
19. Spravedlivé rozdělení státních břemen sílí důvěru ve stát (II) 24 ₈₄₋₈₅)	215
20. Proč se vraždí, loupí a krade? (III 8 ₃₅₋₃₆)	216
21. Poctivost člověka v rozporu s vlastním prospěchem (III 12 _{50; 13_{54; 56-57; 17₇₂})}	216

ŘÍMSKÝ LIST.**Listy Ciceronovy.**

1. Ad fam. XIV 4	220
2. Ad Att. IV 1	221
3. Ad fam. V 12	223
4. Ad Att. IV 6	224
5. Ad fam. VIII 4	225
6. Ad Att. VII 1	226
7. Ad Att. VII 6	227
8. Ad Att. VII 8	228
9. Ad Att. VII 21	229
10. Ad Att. VIII 14	229
11. Ad Att. IX 6	230
12. Ad Att. IX 18	230
13. Ad Att. XI 7	231
14. Ad Att. XI 6	232
15. Ad Att. XII 14	232
16. Ad fam. IV 5	233
17. Ad fam. VI 15	235

LISTY PLINIOVY.

Úvod.

1. Laurentinum, vila Pliniova (II 17 ₁₋₃ ; 24-29)	237
2. Pliniův život na venkově (IV 36 a 40)	240
3. Pliniova choť Calpurnia (IV 19 a VI 7)	241
4. Lidské cítění Pliniovo k otrokům (VIII 16)	242
5. Vzpomínka na rodiště (I 3)	243
6. Nezájem o literární přednášky (I 13)	243
7. Velký zájem o sport (IX 6)	244
8. Tragická smrt Plinia Staršího při výbuchu Vesuvu (VI 16)	246
9. Co zažil Plinius Ml. při výbuchu Vesuvu (VI 20)	250
10. Hrdinská matka a žena (III 16)	252
11. Dceruška Fundanova mrtva! (V 16)	253
12. Římská státní politika a křesťané (listy z korespondence s Trajanem 97 a 98)	254

LISTY SENECOVY.

Úvod.

1. Važ si každé hodiny! (I ₁₋₂)	258
2. Množství knih rozptyluje mysl (II ₁₋₅)	259
3. Jest dožito! (XII ₈₋₉)	260
4. Filosofie řídí směr našeho života (XVI ₃₋₅)	260
5. Pravé dobro (XXIII ₇₋₈)	261
6. Přízeň davu jest jen divadelní pozlátko (XXIV ₁₁₋₁₂)	261
7. K nebesům se lze povznést i z chudého koutku (XXXI ₁₀₋₁₁)	262
8. S nižším jednej tak, jak bys chtěl, aby vyšší jednal s tebou (XLVII ₁₀₋₁₁)	263
9. Problém sebevraždy (LXX ₁₄₋₁₇)	263
10. Nejsme nic (CI ₁₋₅)	264
11. V těle jest jen krátké pobyty (CXX ₁₂₋₁₅)	265

ŘÍMSKÉ BÁSNICTVÍ DRAMATICKÉ.

Úvod.

Titus Maccius Plautus, Menaechmi (zkráceně)	278
Publius Terentius Afer, Andria (zkráceně)	306
Inscriptiones Latinae (ukázky)	334
Seznam vlastních jmen	342